

Nr 1624

av herr Fälldin m. fl.

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 173 om vissa reformer inom polis- och åklagarväsendet.

En väl fungerande polisorganisation och poliskår är en för samhället och de enskilda individerna mycket vital fråga. Det är viktigt att det finns ett ömsesidigt förtroende mellan allmänheten och polisen. Detta kan skapas genom att man tar till vara alla möjligheter till kontakt mellan polis och allmänhet. En utökad informationsverksamhet kan också bidra till en förbättrad kontakt. Vid en övergång från polisenämnder med enbart rådgivande funktion till polisstyrelser som även har beslutsrätt är det viktigt att på alla sätt tillvarata möjligheterna till ett förstärkt medborgarinflytande i den polisiära verksamheten.

Polisen har en avgörande roll för upprätthållande av ordning och garanterande av den enskildes säkerhet i samhället. Denna roll innebär i sig en icke obetydlig maktfaktor. Från demokratisk synpunkt är det därför mycket väsentligt att beslutsfunktionerna inom polisväsendet är så långt möjligt decentraliserade. Det hör inte få företas sådana organisatoriska förändringar att beslutsfunktionerna därigenom koncentreras och kontakten med allmänhet och myndigheter på lokal- och länsplanet går förlorad.

Den konstruktion som polisorganisationen i dag har med lekmanainflytande i rikspolisstyrelsen och på distriktsplanet samt anknytning till länsstyrelsen på regionalplanet har syftat till att ge polisen förankring hos allmänheten. Denna inriktning får inte försvagas utan bör ytterligare fördjupas. Polisverksamheten bör så långt möjligt anslutas till övrig regional och lokal verksamhet.

Polisutredningens tanke på att sammanföra landets polisdistrikt i åtta regioner utan länsstyrelseanknytning kan vi av ovan angivna skäl inte acceptera.

Departementschefen har i proposition 173 inte heller gått på utredningens linje. De förändringar av polisorganisationen som Kungl. Maj:ts kan vidta inom ramen för de riktlinjer som departementschefen i propositionen begär godkännande av kan dock komma att bli mycket långtgående. I propositionen sägs: »Med hänsyn till dessa förhållanden (den pågående urbaniseringsprocessen) måste man räkna med att inte ens de riktlinjer i stort som jag har för avsikt att dra upp i det följande kommer att kunna tillämpas utan undantag.»

Med hänsyn till detta uttalande och med kännedom om att regeringen

inte med någon större kraft försökt motverka koncentrationstendenser i samhället, anser vi oss inte kunna acceptera de opreciserade riktlinjer för den framtida polisorganisationen som framlägges i propositionen.

När det gäller distriktsindelningen kan det i undantagsfall vara befogat att sammanföra mycket svaga distrikt med andra för att möjliggöra ett bättre utnyttjande av tillgängliga resurser. Vid sådana distriktsammanslagningar måste stor hänsyn tas till de lokala förhållandena och garantier finnas att inte övervakning och polisiär service till allmänheten försämrats. I propositionen föreslås att man då en ort upphör som kansliort skall ytterligare delegera en rad polismyndighetsärenden till föreståndare för polisstyrka på denna ort. En sådan utökad delegering av beslutanderätt bör enligt vår mening ske även till de arbetsgrupper som redan i dag finns utstationerade utanför kansliorterna.

I varje fall av sammanslagning av distrikt, liksom i de fall man avser vidta förändringar på regionalplanet, torde det vara nödvändigt att utöver de överväganden som gjorts av polisutredningen utföra undersökningar om lämpligheten av åtgärden med hänsyn till de lokala förhållandena. Det skulle därför inte innebära någon avsevärt utökad arbetsbörda eller tidsspillan om de konkreta förslagen till förändringar i polisorganisationen förelägges riksdagen för beslut.

Av ovan angivna skäl anser vi oss inte kunna godta de allmänna riktlinjer för omorganisation av den lokala och regionala polisorganisationen som departementschefen framlägger i proposition 173. Förändringar beträffande polisens distrikts- och regionindelning skall föreläggas riksdagen för beslut.

Lekmannainflytande

Departementschefen har föreslagit att polisstyrelser skall inrättas i varje distrikt och att dessa skall bestå av sex förtroendevalda ledamöter med polischefen som ordförande. Ledamöterna skall enligt förslaget väljas av de i polisdistriktet ingående kommunerna genom ett elektoratsförande.

De nuvarande polisenämnderna har enligt polisutredningen inte alltid fungerat tillfredsställande. Motivet för att ersätta dem med de föreslagna polisstyrelserna är att därigenom öka allmänhetens inflytande över den lokala polisverksamheten.

Eftersom de nya polisstyrelserna skall få beslutanderätt i vissa frågor som för de kommuner som ingår i distriktet kan ha stor betydelse anser vi att polisstyrelserna skall ha en sådan sammansättning att varje i distriktet ingående kommun eller kommunblock representeras i styrelsen.

Det torde också vara av stor betydelse för polisstyrelsens möjlighet att fungera som ett kontaktorgan mellan polis och allmänhet att polispersonalen får en representant i styrelsen utöver den självskrivna plats i styrelsen som polischefen skall ha.

Polisstyrelsen bör också för att dess beslut skall ha en förankring bland distriktets invånare så långt möjligt ha en politisk sammansättning som motsvarar befolkningens inom distriktet.

Departementschefen har i motsats till utredningens majoritet föreslagit att polischefen skall vara ordförande i polisstyrelsen. Detta skulle enligt vår mening kunna medföra att polischefen får en alltför stark ställning i polisstyrelsen i förhållande till de förtroendevalda ledamöterna. Vi delar därför utredningsmajoritetens uppfattning att ordförande och vice ordförande i polisstyrelse skall utses bland de förtroendevalda ledamöterna.

Polisstyrelserna bör alltid bestå av minst sex förtroendevalda ledamöter plus polischefen och en representant för polispersonalen. Därutöver bör antalet förtroendevalda utökas till det antal som erfordras för att samtliga i distriktet ingående kommuner eller kommunblock skall bli representerade i styrelsen. Detta ansluter också i princip till Kommunförbundets yttrande i denna del.

För att få en rimlig fördelning av platserna mellan kommunerna och för att så långt möjligt få en sådan politisk sammansättning av styrelsen som motsvarar den politiska fördelningen inom distriktet bör de förtroendevalda i polisstyrelsen väljas av landsting efter samråd med kommunerna.

Med hänvisning till det anförda hemställes

att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition 1971: 173 beslutar

1. att godkänna förslaget om inrättande av polisstyrelser, med de förändringar beträffande dessas storlek, sammansättning och sättet att utse dem som föreslagits i motionen;
2. att avslå propositionen i den del som berör allmänna riktlinjer för polisens lokala och regionala organisation;
3. att vid organisatoriska förändringar inom polisens lokala och regionala organisation preciserade förslag skall föreläggas riksdagen;

4. att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i motionen i
övrigt anförts.

Stockholm den 25 november 1971

THORBJÖRN FÄLLDIN (c)	TORSTEN BENGTSON (c) i Jönköping
JOHANNES ANTONSSON (c)	JOHN ERIKSSON (c) i Bäckmora
KARIN SÖDER (c)	JAN-IVAN NILSSON (c) i Tvärålund
NILS G. HANSSON (c) i Skegrie	ERIC CARLSSON (c) i Vikmanshyttan
FRITZ BÖRJESSON (c) i Glömminge	BERTIL JONASSON (c)
ELVY OLSSON (c) i Hölö	